

Speech door Hans van der Woude, weduwnaar van Friso, ter gelegenheid van de opening van de tentoonstelling *100 jaar Friso Wiegiersma, het Dorp en veel meer* in Museum De Wieger Deurne, op zondag 29 juni 2025. De tentoonstelling is te zien tot en met 7 december 2025.

“We vieren het honderdste geboortjaar van Friso Wiegiersma, geboren op 14 oktober 1925 in Deurne. Kind van de Wieger waar zijn artistieke talenten al vroeg werden ontdekt, onder toezicht oog van zijn vader, de dokter/schilder Hendrik Wiegiersma. Friso maakte gelegenheidsgedichten, omslagen van menu's, geboortekaarten, speelde piano waar hij mee stopte ("want een Arthur Rubinstein zal ik toch nooit worden"). Friso reed paard, maar daar vond hij al snel ook niets meer aan, dus het werd het zoeken naar rust in tekenen, schilderen en lezen, véél lezen!

De ontmoeting met zijn eerste grote liefde Wim Sonneveld bracht hem dicht bij zijn talenten en vanuit daar kwam de hardwerkende, energieke en consciëntieuze Friso tot een lange reeks van affiche-, decor- en kostuumontwerpen en pas begin jaren zeventig ontdekte Sonneveld ook zijn schrijftalent. En daar kwamen ze: Nikkelen Nelis, Jozefien, Gerrit, de zomer van 1910, lieveling en natuurlijk Het Dorp.

Met zijn nostalgische hertaling op het nummer La Montagne van Jean Ferrat, verwoordde hij de veranderende tijd die hij in Deurne waarnam. Pas na het vroege overlijden van Wim Sonneveld in 1974 kreeg Het Dorp de waardering voor én Wim Sonneveld en Friso en werd het uiteindelijk een iconisch nummer van de Nederlandse liedkunst.

Tijdens Friso's leven vertolkte Karin Bloemen Het Dorp op de Uitmarkt op het Museumplein in Amsterdam voor 20.000 bezoekers. Friso was verbijsterd. De bezoekers zongen niet alleen het refrein mee, maar het hele nummer. Dit is het begin van het einde lachte hij. Ongelofelijk, ze kennen het beter dan het Wilhelmus! Na een voorstelling van een theaterprogramma rond Friso's liedjes Telkens Weer Het Dorp kwam een Marokkaanse man op hem af en zei: 'Meneer Wiegiersma, mag ik U hartelijk danken voor Het Dorp? Altijd als ik het hoor moet ik denken aan mijn dorp' Nou zeg, zei Friso later, een man die deze herinneringen vertaalt naar zijn eigen herinneringen in Marokko? Dit is wel het toppunt van integratie wat ik geschreven heb! Hahah.

Maar wat niet veel mensen wisten, was dat Friso om het hectische werkzame leven wat hij leidde, naast het onstuimige leven met een beroemde artiest, zich ieder vrij moment terugtrok in zijn atelier om te tekenen en te schilderen. Want daar lag zijn ziel. Hij kreeg exposities in een galerie in New York, bij Kabinet Floret en galerie Jurka, beiden in Amsterdam en zijn werk werd gekocht.

Ik leerde Friso kennen in het jaar van Sonnevelds overlijden. Een intens verdrietige man die het gevoel had alles kwijt te zijn in zijn leven. Ik mocht hem begeleiden in zijn rouwproces wat uiteindelijk resulteerde in een 32 jaar lange liefde. Friso werd de schilder van mijn leven.

Na het overlijden van Sonneveld herpakte hij zich vrij snel. Werken is ook een medicijn in de rouw, dus Friso richtte gelijk tentoonstellingen in en hervond zijn gang naar zijn atelier. Friso bezocht in de rouw nog wel een psychiater. Na de derde sessie zei de psychiater: 'Nou meneer Wiegiersma, tot volgende week' Nee zei Friso, ik kom niet meer 'Komt U niet meer?' Nee zei Friso, ik weet genoeg. Ik ben bang dat als ik meer ga weten dat het mijn artistieke gaan aantasten, dan U wel. Dag Dokter!

Ik zie in zijn schilder oeuvre de innerlijke rust die hij zocht naast het, zoals hij zelf zei, leven en werken voor de buitenwereld op de toppen van zijn zenuwen. Zijn binnenwereld zit in al zijn

tekeningen en schilderijen, met een totaal eigen stijl! Voor mij zijn het verhalen en gedichten zonder woorden. Je mag er in zien wat je zelf wilt. Toen Karel Appel zijn fameuze uitspraak deed “ik rotzooi maar wat aan” verzuchtte Friso “Oh, en daar kom ik aan met mijn fluisterende werkjes”.

Een maand voor zijn overlijden kreeg Friso een grote overzichtstentoonstelling in Museum Jan van der Togt, nu Museum Jan, in Amstelveen. Ernstig ziek, in een rolstoel, werd dat het mooiste afscheid van familie, vrienden en bewonderaars. Bij thuiskomst na de tentoonstelling legde ik Friso op de bank. Hij vroeg om zijn mutsje om zijn inmiddels kale hoofdje, door de chemo, te bedekken. Ik zei: ‘Hoe vind je dat nou, bijna je hele oeuvre hangt in het museum! Hij keek me lachend aan en zei gekscherend ‘Ik ben een groot kunstenaar’ en trok het mutsje over zijn hele gezicht! Altijd bescheiden gebleven en er nooit op uit geweest om beroemd te worden. Daarbij kon er in huis maar één beroemd zijn en dat was Wim Sonneveld en daar had Friso vrede mee.

60 van de ongeveer 90 werken bevinden zich in privécollecties in binnen- en buitenland. De werken die u in deze tentoonstelling gaat zien zijn uit mijn eigen collectie. Ik ben gaan hamsteren en heb zelfs werken teruggekocht uit erfenissen en privépersonen. Ik hoor Friso nog zeggen: "Maar Hansje, je kunt ze toch niet allemaal ophangen?" Misschien is het tijd om nu ook aan verkoop te gaan denken. Kunst moet aan wanden hangen.

Een van de laatste zinnen die Friso sprak: "Hansje, ik heb altijd in alles mijn uiterste best gedaan." Lieve Friso, je hebt altijd in alles je uiterste best gedaan, in je werk en in de liefde en daarom verdien je dit monument in je 100ste geboortejaar. Ik heb je lief!"